

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ

МАТЕРІАЛИ
II студентської наукової конференції

26 квітня 2018 року

Харків 2018

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

У сучасних умовах стабільність та розвиток економіки України залежить від рівня людського капіталу та інвестицій в нього. Саме людина з відповідною освітою, кваліфікаційним рівнем, навичками та досвідом забезпечує необхідні ринкові зміни в країні. Основою сталого економічного розвитку України є інвестиції в освіту, науку, охорону здоров'я, тобто у ті пріоритетні сфери життєдіяльності, де формується людський капітал. Подальший розвиток і ефективність використання людського капіталу є однією з найскладніших соціально-економічних проблем в Україні. Ця проблема виникла в процесі переходу від адміністративно-командної системи до ринкової і супроводжується кризовими явищами, які виникають в наслідок недостатнього фінансування соціальної сфери. Спад виробництва, високий рівень безробіття зумовлюють деградацію і суттєве недовикористання існуючого людського капіталу. Особливо актуальним і необхідним є дослідження проблеми формування і розвитку людського капіталу в Україні та світі.

Інтелект як складова людського капіталу має нематеріальну природу. Оскільки до знань або творчих здібностей людини неможливо доторкнутися, їх часто називають невидимим активом. Крім того, не існує і речових вимірювачів творчого потенціалу компанії, величини її інтелектуальних ресурсів (за аналогією з іншими їх видами, необхідними для виробництва будь-якого продукту). До того ж складно знайти надійні способи визначення обсягу колективних знань співробітників, рівня їх досвіду та інтуїції, вартості інтелектуальної власності, засвоєної працівниками інформації. Інвестиціями в людський капітал можуть бути: підвищення освіти, накопичення професійного досвіду, покращення здоров'я, оволодіння масивами інформації. Однак найбільш важливими є капіталовкладення, що формують і збільшують людський капітал. До їх числа відносять інвестиції в освіту і здоров'я.

Коли весь прогресивний світ активно використовує інтелектуальні ресурси і нові знання у формуванні своїх конкурентних переваг, для України, яка декларує інноваційний шлях розвитку і разом з тим продовжує залежати від інтелектуальної продукції інших країн, вони залишаються найменш дослідженими і обмежено використовуваними можливостями покращення соціально-економічної та суспільно-політичної ситуації у державі. Дослідження категорії людського капіталу повинно суттєво поглибити розуміння його значення та шляхів формування. Якщо на початку розкриття цього поняття під людським капіталом розуміли лише сукупність інвестицій, що підвищували його здатність до продуктивної праці (інвестиції в освіту та професійні навички), то останні розрахунки Світового банку, ООН включають у нього і всі споживчі витрати, до яких належать витрати на харчування, одяг, житло, освіту, охорону здоров'я, культуру. А сама категорія людського капіталу розглядається як складова національного світового багатства. Як визначено в Програмі розвитку ООН, істинним багатством народу є люди, а основною метою розвитку людини є створення умов, сприятливих для довгого, здорового і творчого життя.

Отже важливим чинником становлення людського капіталу, на мою думку, виступає рівень доходів населення, що виражається безпосередньо у заробітній платі, соціальних трансфертних платежах та інших джерелах доходів.

Низький рівень заробітної плати сьогодні не забезпечує умов, необхідних для повноцінного існування робітника та його сім'ї. Це обмежує можливості доступу до якісної

освіти, охорони здоров'я та інших благ, що негативно впливає на якість людського капіталу та перспективи його зростання. Чинником формування людського капіталу, на мою думку, сьогодні виступає якість освіти та її відповідність сучасним високим стандартам щодо розвитку дитини - майбутнього працівника. Освіта сьогодні є важливим складником якості та конкурентоспроможності робочої сили на ринку праці, основою формування людського капіталу, джерелом формування кваліфікованої робочої сили та однією з важливих умов людського розвитку.

Для підвищення якості людського капіталу в Україні необхідно вирішити насамперед три основні проблеми: демографічну, економічну, освітню. Саме розв'язання цих проблем допоможе вирішити такі проблеми як фінансування охорони здоров'я, покращення матеріально становища населення, зростання ефективності ринку праці та модернізація економіки у майбутньому. Нині цивілізаційний прогрес визначається інтелектуально-освітнім потенціалом людини, тому стійкий, збалансований і соціально орієнтований розвиток суспільства потребує оперативного та системного залучення в господарський оборот не стільки мінерально-сировинних, скільки людських ресурсів.

Унаслідок підвищення інтелектуалізації виробництва глобальне суперництво з фінансово-промисловою та військово-технічною галузями переходить у сфери освіти, науки, культури і виховання. Тепер знання, компетентність, професіоналізм працівників відіграють виняткову роль в активізації інноваційної діяльності, підвищенні конкурентоспроможності, ринкової вартості й дохідності бізнесу, у визначенні нових перспектив для динамічного зростання й економічного розвитку країни.

Удосконалення державного механізму інвестицій в людський капітал на рівні регіону вимагає проектування більш адекватної до реальності структури управління. Аналіз практики рішення науково-технічних і організаційних проблем у країнах з розвинутою ринковою економікою свідчить про велику роль програмно-цільового підходу як інструмента координуючого типу в організації і управлінні, який має наступні основні характеристики: застосовується як засіб вирішення складних багатоаспектних проблем; набуває особливого значення під час здійснення модернізаційних процесів; допомагає подолати негативні тенденції соціально-економічного розвитку.

Провідна роль у вирішенні питань формування людського капіталу по праву повинна належить державі, але послаблення уваги з боку держави до проблем розвитку людського капіталу в Україні підриває можливість формування необхідних умов для інноваційної економіки, так як потреби суспільного виробництва в людському капіталі відповідної якості і кількості часто не можуть бути задоволені. Державне регулювання інвестицій в людський капітал сприяє розвитку інтелектуального суспільства, формуючи новий еволюційний стан, в якому людина, її людський капітал стає вирішальним фактором конкурентної переваги на етапі модернізації українського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Притуляк Н.М. Проблеми економічної теорії.// Економіка України. -2014.-№7-с.27- 37.
2. Мазіна О. Оцінка та чинники розвитку людського капіталу.// Держава та економіка.-2012. -№6-с.16 - 25.
3. Горбань С.Ф. Сучасний стан та шляхи забезпечення розвитку людського капіталу в Україні.// Економіка та держава.-2013.-№13-с.37 - 41.